

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci projednal v neveřejném zasedání konaném dne 22. srpna 2023 stížnosti **odsouzeného Petra K.**, narozeného xxx a **Ireny R.**, narozené xxx, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2023, č. j. 30 Nt 1863/2022-483, a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. se stížnosti odsouzeného Petra K. a jeho matky Ireny R. zamítají.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2023, č. j. 30 Nt 1863/2022-483 byly podle § 283 písm. d) tr. ř. zamítnuty návrhy na povolení obnovy řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 50 T 5/2015, odsouzeného Petra K. a jeho matky Ireny R., neboť nebyly shledány důvody obnovy podle § 278 tr. ř.
2. Proti tomuto usnesení podali stížnost jak odsouzený Petr K., tak jeho matka Irena R.
3. **Odsouzený Petr K.** stížnost odůvodnil prostřednictvím své obhájkyne JUDr. Jany Rejžkové (č. l. 537–551). V první řadě konstatoval, že odůvodnění napadeného usnesení má za nepřesvědčivé, kdy podle jeho názoru nebyla respektována zásada *in dubio pro reo*. Krajský soud hodnotil důkazy svévolně v evidentní snaze udržet skutkový děj popsán v pravomocných rozhodnutích, kdy však absentuje přezkoumatelná úvaha, která vedla k zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení. Ačkoliv obsah provedených důkazů jednoznačně ukazuje na výrazné pochybnosti, že se skutkový děj stal tak, jak je popsán v původních rozhodnutích, nalézací soud tyto důkazy hodnotil pouze v neprospěch odsouzeného. Odsouzený shrnul, že nepřímé důkazy, z nichž byl dovozen řetězec ústící v závěr, že je pachatelem, lze rozdělit na čtyři skupiny. V první řadě jde o výpovědi svědků, kteří přišli s místem činu a odsouzeným do styku po oznámení smrti, jakož i svědci, kteří s odsouzeným hovořili v následující době. Druhou skupinu důkazů tvoří telefonická a elektronická komunikace Petra K. Třetí skupinu pak svědecké výpovědi, které se týkají situace v manželství odsouzeného a poškozené Moniky K. a konečně poslední skupinu představují znalecké posudky, soubory fotografií a listinné materiály získané z Egypta při ohledání místa činu, respektive místa nálezů těl poškozených.
4. Odsouzený poukázal, že například sporný telefonní hovor, který byl v rámci veřejného zasedání přehrán k odstranění dohadů a domněnek, vedl nesprávnou interpretací věty „že mu všechno vyšlo i v tom Egyptě“, coby jednoho ze základních logických spojovacích článků řetězu nepřímých důkazů, k závěru o jeho vině a jako takový byl ve všech soudních rozhodnutích „vypíchnut“. Krajský soud nekorektně a formalisticky hodnotil obsah

znaleckých posudků, které byly obhajobou předloženy. Jeho hodnocení je však v hrubém rozporu se skutečným obsahem těchto posudků, které jednotlivě i vzájemně prokazují, že těla poškozených nebyla vystavena účinkům elektrického proudu. Z obsahu znaleckých posudků vyplývá mimo jiné informace o nedostatečném odběru vzorků ze srdcí obou poškozených, průkaznost v podstatě normálního nálezu na myokardu obou poškozených, jakož i pochybení v popisu pitevního protokolu MUDr. Smatanové a MUDr. Dokoupila, který neodpovídá nálezu a obsahům vzorků odebraným z myokardu. Znalec prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc. vyslovil závěr, že kontrakční pruhy a myokardiální vlnky ve větším množství v preparátech z obou srdcí přítomny nejsou, a proto nelze na základě histologie srdcí uvažovat o vlivu elektrického proudu. Dále bylo poukázáno, že proud prochází tělem cestou nejmenšího odporu, přičemž v místech vstupu i výstupu proudu dochází k popáleninám kůže, která klade velký odpor a vznikají proudové známky (příškvary kůže šedé barvy). Rovněž tak kladou velký odpor kosti a může docházet při zasažení proudem k poškození cévní struktury, vzniku trombóz či aneuryzmat. Žádné z výše uvedených nebylo zjištěno ani ostravskými či českobudějovickými znalci, a proto nabývá na významu zjištění o nedostatečnosti odebraného nekroptického materiálu ze srdcí obou poškozených. Znalci prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc. a doc. MUDr. Alexander Pilin, CSc. dospěli v podstatě ke shodným závěrům, přičemž jestliže mezi oběma jmenovanými došlo k určitému „spor“, pak jen v tom směru, který z nich viděl více autolyzované tkáně. To však nemůže mít dopad na odmítnutí jejich znaleckých závěrů. Bylo rovněž vyzdviženo, že barvením PTAH se pouze zvýrazní to, co musí být zjistitelné při základním barvení. Podle stěžovatele tedy příčinu smrti nelze jednoznačně určit. Defekt na krku poškozené Moniky K., označený původními znalci jako místo vstupu elektrického proudu do těla, nevykazuje průraz kůže, a takovýmto místem vstupu tedy není, kdy nevykazuje výbled, ani stopy metalizace a nemá vitální známky. Mimo to otláčenina se táhne kolem celého krku až pod ušní boltec, což je přičítáno otlaku od motouzu, jímž bylo tělo fixováno pro převoz do ČR. Soudy byly též uvedeny v omyl hodnocením metody barvení místa domnělého vstupu elektrického proudu, kongo červení, kdy v tomto směru publikoval právě znalec doc. Pilin studii „Aplikace barvení kongo červení ve forenzní histopatologii“, která přináší do soudního lékařství nové vědecké poznatky, a která vylučuje, že místo na krku Moniky K. je místem vstupu elektrického proudu. Za nesprávný je třeba označit závěr krajského soudu, že v daném případě nelze hovořit o nové vědecké metodě, neboť daná studie byla prezentována (jak obhajoba doložila) na kongresu České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie. V tomto ohledu obhajoba též obsáhle odkázala na prezentaci předmětného znalce u veřejného zasedání dne 29. 11. 2022. Současně bylo připomenuto, že znalec doc. Pilin jednoznačně vyloučil úraz elektrickým proudem jako příčinu úmrtí obou poškozených, a to s poukazem, že ve své praxi se setkal pouze s jedním případem, kdy na těle nebyly patrné žádné známky po působení elektrického proudu, ovšem veškeré další okolnosti případu (rozprostřené kabely, rozlité voda na podlaze a zásuvky) umožnily dovodit mechanismus děje. Takovéto okolnosti však v případě odsouzeného absentují. Závěry znalců, na něž poukázala obhajoba, a to jak doc. Pilina, tak MUDr. Šňupárka, případně listinný důkaz v podobě textu knihy autorů Saukko/Knight, vylučují závěry znalců MUDr. Smatanové a MUDr. Dokoupila, že k usmrcení elektrickým proudem může dojít i bez zanechání proudových známek, neboť dané tvrzení je pravdivé pouze za podmínky, že okolnosti úmrtí po zásahu proudem a nálezové okolnosti těla jednoznačně ukazují na úraz elektrickým proudem.

5. Další z důkazů, které obhajoba předložila na podporu svých tvrzení je znalecký posudek doc. Ing. Kokeše, CSc., znalce v oboru biomechanika, který věnoval pozornost průběhu zasažení těla elektrickým proudem, respektive reakcí v podobě bolesti, výkřiků a křečů, kdy modřiny a poranění, která byla popsána na těle poškozených, nemají charakter zranění typických pro nekontrolovatelný pohyb v podobě záchvěvů, křečů či pádu. V daném směru

nebylo v původním řízení prokázáno, jakou silou, tedy jakými miliampéry je vybavená elektrorozvodná síť v egyptském hotelu Titanic Palace. Současně si znalec nedokáže představit, jak by bylo možné fyzicky realizovat, aby po celou dobu odsouzený při působení elektrickými vodiči na těla poškozených chránil sám sebe a nebyl vystaven účinkům elektrického proudu. V souvislosti s tím obhajoba poukázala na obdobnou trestní věc, projednávanou Městským soudem v Praze pod sp. zn. 45 T 15/2004, kdy bylo navrženo připojení tohoto trestního spisu. Znalec rovněž považuje za fyzicky nerealizovatelné, aby dvě těla ležela v objetí, byla vlhká a současně byl udržen vodič na jejich tělech tak, aby nebyl okruh přerušovaný, to vše za situace, kdyby na tělech nebyla shledána poranění, která by odpovídala minimálně pádu na zem. To dokládá také výpověď svědkyně Liz, sousedky z vedlejšího pokoje, která uvedla, že hluk se ozval až poté, co odsouzený zjistil smrt manželky a dcery.

6. Se závěry znalců prof. Šteinerja a doc. Pilina se seznámil i další ze zpracovatelů znaleckého zkoumání MUDr. Šňupárek, jež mimo jiné poukázal na nezajištění informací, kolikrát bylo s těly poškozených manipulováno již v Egyptě, jak dlouho byla těla v chladících boxech a další údaje, které mají vliv na vyslovení závěru, zda ta, která změna vznikla primárně posmrtně. Rovněž není možné označit znalecký posudek MUDr. Smatanové a MUDr. Dokoupila za jediný správný, protože by tito jako jediní měli možnost provést pitvu poškozených, neboť z této bylo pořízeno i video, které viděli všichni znalci, stejně jako se seznámili s obsahem spisového materiálu. Mimo to bylo vytknuto, že znalci Smatanová a Dokoupil vyhotovili svůj posudek s více jak půlročním odstupem od provedení reпиты a je tedy pochybné, zda si pamatovali dokonale stav jednotlivých orgánů z těl poškozených s ohledem na další zdravotní či soudní pitvy, které v mezidobí provedli.
7. Za zcela nepřijatelnou považuje odsouzený otázku státního zástupce, zda doc. Pilin viděl in natura žaludek poškozených, kdy to byl právě státní zástupce, kdo nezajistil, i přes žádost obhájkyň, dodání chybějících orgánů těl poškozených. I přes provedení znaleckých posudků obstaraných obhajobou a neodmítnutí jejich závěrů, stejně jako uznání odborné erudice všech znalců, pak krajský soud dospěl k překvapivému názoru, a to, že znalci prezentují skutečnosti jako svůj názor, který není založen na žádné skutkové okolnosti, která by v původním řízení nebyla známa a vyšla najevo dodatečně. Tyto skutkové okolnosti však soud I. stupně nerozvedl. Byla to až obhajoba, kdo oproti původnímu řízení přinesl poznatky patologické či biomechanické, stejně jako důkazy k barvení konžskou červení a řešení otázky výbledu. Obhajobou oslovení znalci byli vyslechnuti po předchozím poučení soudu, a proto jejich názory je třeba označit za znalecké, nikoliv jako toliko osobní. Současně je třeba jejich závěry považovat za kategorické, a to v podobě odmítnutí, že zkoumané vzorky prokazují, že došlo k selhání srdce v důsledku zásahu elektrickým proudem. Pokud soud I. stupně takovéto konstatování opomenul, popřel svým postupem stěžejní zásadu trestního řízení *in dubio pro reo*.
8. Krajský soud se též mýlí, když odmítl tvrzení o nedostatku znaleckého oprávnění znaleckého ústavu v původním řízení, kdy nedostatek tohoto oprávnění obhajoba začala řešit s ministerstvem spravedlnosti na konci roku 2019. V neposlední řadě odsouzený odmítá názor soudu, že nové znalecké závěry vycházejí z určitého izolovaného posouzení skutečností, kdy tento závěr dále nerozvádí a je zcela nesprávný, neboť všichni znalci měli k dispozici obsah spisového materiálu. Obhajoba v daném směru rozvedla podrobně, v čem spatřuje odlišnosti postupu znalců, kteří byli přibráni orgány činnými v trestním řízení a znalců, jež zpracovali své posudky na základě žádosti odsouzeného. Posledně uvedení, mimo jiné, poukázali na zničení důkazního prostředku MUDr. Dvořáčkem, který neměl žádnou pravomoc k manipulaci s materiálem odebraným při pitvě a daný postup je jasným důkazem rozdílného přístupu ke znalcům obžaloby a obhajoby. Po rekapitulaci závěrů,

k nimž dospěli nyní obhajobou oslovení znalci a připomenutí podstaty řízení o povolení obnovy má odsouzený za to, že daný postup je zcela na místě a jeho návrh byl důvodný.

9. Závěrem své stížnosti navrhl doplnit dokazování výsledkem svědka Mohamada W. N., neboť nelze souhlasit, že tento egyptský lékař si za deset let od doby, kdy podrobil těla poškozených pitvě, nic nepamatuje, přičemž obhajoba má informace, že je stále připravený podat informace na základě předvolání. Dále by měly být zopakovány výsledky znaleců prof. Šteinerja a doc. Pilina k odstranění domnělých rozporů v jejich znaleckých závěrech a k otázce kategoričnosti daných znaleckých závěrů by měl být zopakován též výsledek znaleců doc. Kokeše a MUDr. Šňupárka. Po daném postupu by pak Vrchní soud v Olomouci měl napadené rozhodnutí zrušit a sám rozhodnout tak, že povoluje obnovu řízení, event. by měl vrátit věc soudu I. stupně k doplnění dokazování a novému rozhodnutí.
10. Příslušná stížnost byla ze strany obhajoby doložena kopií materiálů z 8. Česko-slovenského sjezdu soudního lékařství, který proběhl ve dnech 15. – 17. června 2022, a kde mezi účastníky byl s příspěvkem „Applikace barvení kongo červení ve forenzní histopatologii“, přítomen zpracovatel studie doc. Pilin.
11. Jak již bylo uvedeno výše, rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě napadla svou stížností též **matka odsouzeného Irena R.** (č. l. 555), která prostřednictvím zmocněného advokáta JUDr. Josefa Kapušňáka uvedla, že po obsahové stránce se plně ztotožňuje se stížností tak, jak byla učiněna prostřednictvím obhájkyne odsouzeného, JUDr. Janou Rejžkovou.
12. Vrchnímu soudu v Olomouci byla věc předložena jako soudu stížnostnímu ve smyslu § 146 odst. 2 písm. d) tr. ř. Z podnětu podaných stížností byla podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumána zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo. Pokud jde o řízení, které předcházelo vydání napadeného usnesení, stížnostní soud zjistil, že ze strany soudu I. stupně bylo postupováno podle příslušných ustanovení trestního řádu. Řízení tedy není zatíženo žádnými procesními vadami, které by měly za následek zrušení napadeného usnesení. Oba stěžovatelé jsou osobami, kterým zákon přiznává oprávnění napadnout shora citované usnesení stížností (§ 142 odst. 1 tr. ř.). Opravné prostředky byly podány proti rozhodnutí, u kterého to zákon připouští (§ 286 odst. 3 tr. ř.) a byly podány ve lhůtě uvedené v § 143 odst. 1 tr. ř. Obě stížnosti tedy byly podány řádně a včas. Přezkumem věci však vrchní soud zjistil, že podaným stížnostem nelze přisvědčit.
13. Podle § 278 odst. 1 tr. ř. se obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem (tak jako tomu bylo v dané věci), povolí, vyjdou-li najevo nové skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest, byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele, nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu.
14. Pokud stížnostní soud shrne námitky, které odsouzený vtělil do svého opravného prostředku a s nimiž se, coby stěžovatelka, ztotožňuje i jeho matka, lze danou problematiku rozdělit do určitých tří základních skupin. Primárně je vedena polemika s hodnocením znaleckých posudků, které obhajoba předložila soudu I. stupně a jejímiž zpracovateli byli prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., doc. MUDr. Alexander Pilin, CSc. a dále v podobě mezioborového znaleckého posudku doc. Ing. Zdeněk Horák, Ph.D., MUDr. Zdeněk Šňupárek a doc. Ing. Josef Kokeš, CSc. Další skupinu tvoří zbývající důkazy, které byly v rámci veřejného zasedání provedeny, a které dle přesvědčení odsouzeného krajský soud nedostatečně vyhodnotil, kdy se jedná o telefonické hovory, jež vedl odsouzený zejména se svou tetou, Vlastou D., ale též dalšími osobami a pojišťovnou Allianz, zodpovězení otázky o existenci náležitostí pro zápis znaleckého ústavu, Oddělení soudního lékařství Nemocnice České

Budějovice do příslušného registru, otázku zničení histologických materiálů z repitvy ve Fakultní nemocnici Ostrava, cestu MUDr. Dvořáčka a příslušníků Policie ČR do Egypta v roce 2014 a hodnocení poznatků souvisejících s problematikou tzv. výbledu, založených na knize autorů prof. Saukko a Bernard Knight, případně navazující e-mailovou komunikaci. Třetí oblastí, k níž se soud I. stupně vyjadřoval, a která je rovněž napadána, je zamítnutí provedení dalšího dokazování krajským soudem, a to ve vztahu ke skartačnímu protokolu Fakultní nemocnice v Ostravě, rozhodnutí o zápisu znaleckého ústavu do příslušného seznamu a v neposlední řadě výsledku egyptského patologa W. Mohamada N.

15. Hned na počátku této pasáže odůvodnění rozhodnutí vrchního soudu má tento za vhodné, připomenout, co představuje „novou skutečnost“, respektive „nový důkaz“, které jsou stěžejní pro posouzení důvodnosti návrhu na povolení obnovy trestního řízení.
16. Za skutečnosti dříve neznámé se považují takové, které nebyly předmětem dokazování nebo zjišťování před rozhodnutím, jehož se návrh na obnovu týká. Skutečností dříve příslušnému orgánu neznámou, tedy novou skutečností je objektivně existující jev, který v téže věci nebyl důkazem, ale může mít vliv na zjištění skutkového stavu v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí (blíže např. SR 118/2001). Nové skutečnosti mohou být různorodé povahy. Může jít např. o obsah doznání jiné osoby ke spáchání trestného činu, za nějž byl odsouzen obviněný, bez ohledu na to, zda tuto osobu lze stíhat či odsoudit. V jiných případech mohl obviněný opomenout uvést určitou skutečnost na svou obhajobu. Obnově nebrání, že obviněný o existenci těchto skutečností věděl, ale z jakýchkoli důvodů je neuvedl, rozhodující je, zda tyto skutečnosti byly známy orgánům činným v trestním řízení, které ve věci rozhodovaly. Přitom je třeba zdůraznit, že to mohou být jak zcela nové skutečnosti, které vůbec nebyly dokazovány, tak i změněné skutečnosti, které sice byly v původním řízení dokazovány, ale se zcela jiným výsledkem. Novými skutečnostmi mohou být i skutečnosti, které vznikly nebo nastaly až po pravomocném rozhodnutí, které je napadáno návrhem na obnovu řízení. V těchto případech je však třeba zvažovat i povahu nové skutečnosti a její vztah k původně zjištěnému skutkovému stavu, který byl podkladem pro některé pravomocné rozhodnutí uvedené v § 277 ve spojení s § 278 tr. ř. Novou skutečnost je třeba zpravidla prokázat novými důkazy.
17. Důkazem dříve neznámým je důkaz, který nebyl v původním řízení obsažen ve spise, uplatněn některou procesní stranou nebo proveden (např. výpověď dosud nevyslechnutého svědka). Za dříve neznámý důkaz, tedy nový důkaz, je třeba považovat též důkaz provedený, jehož obsah je však jiný než v původním řízení (např. podstatně změněná výpověď důležitého svědka). Za skutečnosti nebo důkazy známé orgánu, který původně rozhodoval, se považují i ty, které jsou patrné ze spisu, i když tento orgán se s nimi v rozhodnutí nevypořádal nebo je přehlédl. Nové důkazy se mohou týkat jak nových skutečností, tak i těch, které již dříve obviněný namítal nebo které byly známy, pro něž však nebyly v původním řízení dostatečné či žádné důkazy. Obnově nebrání, že obviněný o existenci důkazů věděl a neuplatnil je.
18. Zkoumání, zda nové skutečnosti nebo důkazy jsou způsobilé samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy orgánům činným v trestním řízení dříve známými odůvodnit jiné než původní napadené pravomocné rozhodnutí, resp. jeho část, musí být prováděno porovnáním dosud provedených důkazů, které nebyly v řízení o návrhu na povolení obnovy opakovány, a dosavadního skutkového zjištění s důkazním významem nově tvrzených skutečností nebo nově navrhaných důkazů, a to v intencích § 2 odst. 6, přičemž takový postup není v rozporu s požadavky vyplývajícími z § 2 odst. 12, neboť je přímo předpokládán v ustanovení § 278 odst. 1 až 3 (viz TR NS 39/2007-T 1031). Výsledkem tohoto zkoumání zásadně není ještě nové, úplně změněné skutkové zjištění, nýbrž určitý stupeň pravděpodobnosti či důvodný předpoklad pro možnou změnu rozhodnutí (srov. pojem „mohly by“). Nesmí tedy dojít k nekritickému převzetí nově tvrzených skutečností či důkazů

bez jejich zhodnocení ve vztahu ke skutečnostem a důkazům, z nichž povstalo původní skutkové zjištění. V té souvislosti je třeba si uvědomit, že následky předvídané tímto ustanovením není způsobilá vždy vyvolat každá nová skutečnost. Rovněž každý nový důkaz zpravidla také není sám o sobě schopný takové účinky vyvolat (srov. ÚS 19/2004-u).

19. Při rozhodování, zda má být povolena obnova řízení, je proto povinností soudu přezkoumat, zda navrhovaný důkaz je důkazem novým, soudu dříve neznámým, a zda by kromě toho na jeho základě mohlo dojít v naznačených směrech k jinému rozhodnutí ve věci. Soud tedy pro potřeby rozhodnutí této otázky hodnotí navrhované důkazy ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Toto hodnocení ale nemůže přesahovat rámec zjištění, zda navrhovaný důkaz sám nebo ve spojení s již provedeným dokazováním by mohl vést v naznačených směrech k jinému rozhodnutí. Pokud pak je možno dospět k vysokému stupni pravděpodobnosti, resp. plně odůvodněnému předpokladu (není tedy nutná absolutní jistota v tomto směru) o tom, že na jejich základě může nastat změna původního rozhodnutí, přichází v úvahu povolení obnovy (srov. k tomu i R 43/1960).
20. Vrchní soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí, může již na tomto místě konstatovat, že soud I. stupně při svém rozhodování a úvahách, které vtělil do napadeného rozhodnutí, postupoval v souladu se svými povinnostmi, jež mu ukládá zákon, potažmo respektoval dlouhodobě ustálenou rozhodovací praxi, která odráží shora uvedené obecné principy rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení. Je třeba zdůraznit, že při své činnosti neopomenul vyjádřit se ke všem skutečnostem nebo důkazům, které odsouzený ve svém návrhu považuje za soudu dříve neznámé, a o nichž je přesvědčen, že zavdávají důvod povolení obnovy řízení. Soud I. stupně provedl tyto důkazy velmi pečlivě a obsáhle a v odůvodnění napadeného rozhodnutí jim věnoval adekvátní prostor. Stížnostní soud se plně ztotožnil s argumentací, kterou ve svém usnesení krajský soud užil a na tuto plně odkazuje. Pokud se jedná o nejpodstatnější stížnostní námitky odsouzeného (na něž odkazuje i druhá stěžovatelka, tedy jeho matka) vrchní soud k nim zaujímá následující stanovisko.
21. Pokud se týká návrhu na doplnění dokazování, které obhajoba směřovala do výsledku egyptského patologa, řešení skartace materiálu Fakultní nemocnice Ostrava a oprávněnosti Nemocnice České Budějovice a.s. ke znalecké činnosti, jakožto znaleckého ústavu, bylo ze strany soudu I. stupně správně konstatováno, že se nejedná o žádné nové skutečnosti či důkazy, neboť tyto byly řešeny již v průběhu vlastního trestního řízení vedeného proti Petru K., kdy dané návrhy, postupy a oprávnění dotčených subjektů byly řešeny nejen nalézacím, ale taktéž odvolacím a dovolacím soudem. Proto již v původním řízení nebyly dány žádné pochybnosti, které by bylo třeba opětovně přezkoumávat v rámci řízení návrhu na povolení obnovy řízení. Krajský soud ve svém usnesení na danou skutečnost adekvátně poukázal v bodě 13 odůvodnění svého rozhodnutí. Ostatně i v rámci nyní konaného řízení krajský soud připomenul, že ze sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR vyplývá, že Nemocnice České Budějovice, a.s., včetně oddělení soudního lékařství, byla oprávněna vykonávat znaleckou činnost, která byla ukončena až ke dni 28. 2. 2022. S ohledem na výše uvedené proto ani vrchní soud neshledal potřebu doplnit dokazování o jakýkoliv odsouzeným navržený důkaz, ať již shora uvedené, či jak bude k problematice uvedeno následovně, v podobě opětovných výsledků zpracovatelů znaleckých posudků.
22. Z dalších listinných podkladů, které se týkaly zničení histologického materiálu z repitvy, dokladu k pracovní cestě policistů a MUDr. Dvořáčka do Egypta v roce 2014, či trestního stíhání znalců, kteří vystupovali v tomto trestním řízení, a to ať již pravomocně odsouzených MUDr. Matlachy a MUDr. Farkaše, případně prověřování trestních oznámení na MUDr. Dvořáčka, MUDr. Smatanovou, MUDr. Dokoupila a osoby v pozicích zpracovatelů ústavního znaleckého posudku Nemocnice České Budějovice, nevyplývá žádná, pro další trestní řízení, podstatná okolnost, krom potvrzení skutečnosti, že ze strany odsouzeného,

respektive jeho podporovatelů je vyvíjena snaha v podstatě recipročně dosáhnout odsouzení znalců, kteří vypracovali posudky v jeho neprospěch, tak jako k tomu došlo v případě znalců MUDr. Matlacha a MUDr. Farkaše, kteří naopak v původním řízení podávali svá vyjádření ve prospěch odsouzeného.

23. Krajský soud věnoval v napadeném usnesení pozornost též obsahu přehraných telefonních hovorů, k nimž obhajoba namítá, že byly soudy hodnoceny v rozporu s jejich skutečným obsahem, přičemž se mělo jednat o jeden ze stěžejních podkladů pro závěr o vině obžalovaného. Jak uvedl krajský soud, jednalo se celkem o sedm telefonních hovorů, které vedl odsouzený jak z Egypta při komunikaci s pojišťovnou Allianz, případně dalšími osobami, anebo již po svém přicestování zpět do České republiky, kde za nejpodstatnější je označen rozhovor ze dne 22. 11. 2013, se svou tetou Vlastou D. V napadeném usnesení krajský soud uvádí i doslovný přepis klíčové pasáže tohoto posledně uvedeného rozhovoru (bod 11). V prvé řadě je třeba přisvědčit soudu I. stupně, že uvedené telefonní hovory nejsou novými důkazy, kdy byly v průběhu původního řízení provedeny náležitým procesním postupem. Soud I. stupně pak zdůrazňuje, že při existenci určitého nesouladu mezi přepisem hovoru a jejich skutečným obsahem byly v rámci veřejného zasedání tyto telefonní hovory přehrány, a to s výsledkem, že jejich obsah není v příkrém rozporu s jejich přepisem, s výjimkou právě hovoru odsouzeného s jeho tetou Vlastou D. Soud I. stupně připouští, že slovní spojení „... *že mu všechno vyšlo, i v tom Egyptě...*“ v rozhovoru skutečně nezaznělo a pokud byl přepis v této podobě použit v rámci rozhodnutí jednotlivých soudů a mohlo dojít k výkladu jiným způsobem. Rozhodně však pro celý komplex nepřímých důkazů není obsah tohoto hovoru tak významnou skutečností, která by rozhodla o vině odsouzeného. Rovněž tak rozhovor s operátorkou pojišťovny Allianz, který vedl odsouzený dne 30. 7. 2013, zachycuje rozpoložení či psychický stav Petra K. v době, kdy tyto hovory realizoval. Je z nich, dle názoru krajského soudu, evidentní rozrušení jmenovaného, stejně jako, že skutečně racionálně stručně a věcně tyto údaje nesděluje, kdy, pokud tak činí, je částečně naváděn operátorkou pojišťovny. Ani v tomto případě, aniž by krajský soud hodnotil formulaci odůvodnění rozhodnutí kteréhokoliv z předchozích soudů, což, jak sám připouští, mu nepřisluší, ani obsah tohoto hovoru žádným způsobem řetězec dalších důkazů nepřerušuje. K výše uvedenému je třeba konstatovat, že krajský soud ve stávajícím projednání návrhu na povolení obnovy řízení není v pozici, aby za situace, kdy k určité materii neprovádí či neposuzuje nový důkaz či důkaz nesoucí novou skutečnost, byl oprávněn hodnotit obsah dříve řádným způsobem provedených důkazů, jež soudy při meritorním rozhodování o vině obviněného hodnotily při důsledném zachování povinnosti posuzovat důkazy jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech. Jak již bylo uvedeno, činnost soudu v řízení o povolení obnovy je výhradně zaměřena na existenci nových důkazů či skutečností a jejich případné dání do souvislostí s dosavadními poznatky tak, aby byl učiněn či vyvrácen určitý pravděpodobnostní závěr, že tyto mohou odůvodnit jiné rozhodnutí o vině, trestu či přiznaném nároku na náhradu škody. Ostatně také vrchní soud při posouzení obou stížností byl povinován seznámit se s komplexním spisovým materiálem a učinit si určitý náhled mj. i na otázku obsahu zachycených telefonických rozhovorů odsouzeného, přičemž zejména v případě jeho komunikace s pracovnící pojišťovny Allianz na tuto pohlíží zcela stejnou optikou, jako to učinily soudy nalézací, odvolací i dovolací v původním řízení.
24. Konečně za nejpodstatnější část nejen stávajícího řízení o návrhu na povolení obnovy řízení, ale rovněž jako základ meritorního rozhodnutí v původním řízení, je třeba označit problematiku znaleckého zkoumání, a to zejména v rovinách soudního lékařství a na něj navazujícího posouzení otázek souvisejících s elektrotechnikou, respektive působením elektrického proudu na lidský organismus, na jejichž základě byl učiněn závěr o úmrtí

poškozených Moniky a K. K. v důsledku zásahu elektrickým proudem, a to v přímé souvislosti s úmyslným jednáním odsouzeného.

25. Stížnostní soud připomíná, že již v původním řízení byl závěr nalézacího soudu vystaven na posudcích nejprve znalců MUDr. Dokoupila a MUDr. Smatanové, který byl následně potvrzen zkoumáním znaleckého ústavu, oddělení soudního lékařství, Nemocnice České Budějovice, coby zpracovatele revizního ústavního znaleckého posudku. Oproti tomu obhajobou předložené znalecké posudky prof. MUDr. Štefana, MUDr. Matlachy a MUDr. Farkaše byly vyhodnoceny jako neprůkazné, respektive v případě posledně dvou jmenovaných bylo ze strany znaleckého ústavu namítáno výrazné pochybení a zásadní nesprávnosti, které později vedly k trestnímu stíhání jmenovaných. Opomenout nelze ani znalecké posudky, vypracované prof. Ing. Sokanským, CSc., z oboru elektrotechnika, specializace silnoproud, které vysvětlily působení elektrického proudu na lidské tělo a na základě okolností ve vztahu k elektrické síti, nacházející se v dotčeném hotelovém pokoji, resp. situaci na místě činu, vyslovili jednoznačný závěr, že v prostředí pokoje, při zohlednění poloh těl obou poškozených, nemohlo dojít k úrazu elektrickým proudem náhodně, bez lidského zásahu. I v tomto směru obhajoba předložila u Krajského soudu v Ostravě v původním řízení svůj vlastní posudek, vypracovaný Ing. Kalivodou, který však nesplňoval formální náležitosti znaleckého zkoumání, stejně jako mu byly soudem vytknuty vnitřní rozpory.
26. V nyní probíhajícím řízení o návrhu na povolení obnovy pak obhajoba přistoupila k opětovnému doložení nových znaleckých posudků, a to již jmenovaných prof. MUDr. Šteinera z oboru zdravotnictví, specializace patologická anatomie, a doc. MUDr. Pilina z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství a forenzní stomatologie a rovněž mezioborový znalecký posudek zpracovaný doc. Ing. Horákem, MUDr. Šňupárkem a doc. Ing. Kokešem, kteří se věnovali otázkám soudního lékařství, forenzní biomechaniky a elektrotechniky.
27. Soud I. stupně v napadeném usnesení velmi podrobně provedl přehled znaleckých závěrů (body 5–10 odůvodnění usnesení) a tyto následně hodnotil v bodech 17 a 18.
28. Na tomto místě stížnostní soud musí připomenout již dříve řečené a to, že předmětem řízení o povolení obnovy je přezkum existence nových skutečností nebo důkazů (dříve neznámých), které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými již dříve, odůvodnit jiné rozhodnutí soudu. Otázce nových skutečností jako podmínek obnovy řízení se stížnostní soud věnoval již na jiném místě odůvodnění tohoto rozhodnutí. Jestliže své premisy podřadí pod jednotlivé výsledky znaleckého zkoumání nově předložených posudků, musí se ztotožnit s názorem krajského soudu, že tyto nepřinášejí žádné nové skutečnosti, které by byly schopny změnit meritorní závěry o vině odsouzeného. Stížnostní soud se plně ztotožňuje s poukazem obhajoby na dosavadní vymezení účelu řízení o povolení obnovy řízení tak, jak jsou blíže rozvedeny v rozhodovací praxi Ústavního soudu, viz např. obhajobou zmiňovaný náleze ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 2517/08, podle něhož účelem takového řízení není přezkoumávání zákonnosti, popřípadě odůvodněnosti původního rozhodnutí. Stejně tak není účelem řízení o povolení obnovy řízení posuzovat vinu odsouzeného. Posuzování těchto otázek v rámci řízení o povolení obnovy řízení zřetelně překračuje účel tohoto řízení, překračuje zákonem (tr. řádem) mu vymezený procesní rámec, a pokud se tak stane, jde o jednání *ultra vires*, které sebou nese dopady (zásahy) do základních práv stěžovatele v důsledku svévole. K tomu ústavní soud dodává a vrchní soud se s tím pochopitelně jednoznačně ztotožňuje, že i v řízení o povolení obnovy řízení je třeba ctít princip *in dubio pro reo* a soudce rozhodující o povolení obnovy řízení by měl k posouzení věci přistupovat nepředpojatě, tj. být zásadně otevřený tomu, že předložený důkaz může dosavadní rozhodnutí o vině zvrátit. Stížnostní soud je přesvědčen, že jak on sám, tak také soud I. stupně důsledně přistupovali ke zvažování všech předložených důkazů

- obhajobou, které měly za cíl podpořit tvrzení navrhovatele o důvodnosti existence nových skutečností a potřebě povolit obnovu řízení. Jak již bylo uvedeno dříve, krajský soud provedl velmi obsáhlé dokazování, které lze označit za mimořádné v porovnání s obdobnými případy řízení o povolení obnovy. Oba soudy se pak seznámily s velmi obsáhlými závěry odprezentovanými jmenovanými znalci, avšak tyto neshledaly jako důvodné.
29. Není úlohou vrchního soudu opakovat argumentaci soudu I. stupně, jestliže se s touto ztotožnil, nicméně alespoň stručně se lze zmínit, že z podání obhajoby je zřejmé, že za stěžejní považuje závěry odprezentované znalci prof. MUDr. Šteinerem a doc. MUDr. Pilinem, které mají zjednodušeně řečeno popřít odborné závěry znalců z Fakultní nemocnice Ostrava, respektive znaleckého ústavu Nemocnice České Budějovice. Ačkoliv jmenování docházejí skutečně k obecnému názoru, že k úmrtí poškozených nedošlo v důsledku zásahu elektrickým proudem, nelze si nevšimnout řady nesrovnalostí, které v jejich prezentacích existují. Stručně lze zdůraznit jejich přesvědčení o nedostatečnosti histologického materiálu odebraného při replitvě, ačkoliv při předchozím posouzení, ať již znalci, které ustanovily orgány činné v trestním řízení, či které oslovila obhajoba, takovéto námitky absentují. Dále je třeba uvést, že zatímco znalci MUDr. Dokoupil a MUDr. Smatanová své závěry učinili v naprosté shodě s výsledky zkoumání znaleckého ústavu, v případě znalců prof. MUDr. Šteinera a doc. MUDr. Pilina, existují určité neshody, ať již, co do čitelnosti histologického nálezu či posouzení vlnění srdečních vláken u poškozených. Ačkoliv jmenovaní znalci rovněž do jisté míry předkládají své vlastní verze příčin úmrtí poškozených (kardiomyopatie či vdechnutí zvratků), stížnostní soud zdůrazňuje, že proces dokazování v trestním řízení se neomezuje toliko na jednotlivé poznatky, ale orgány činné v trestním řízení jsou povinny vycházet z důsledného vyhodnocení všech skutečností jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a zasadit je do rámce rozhodnutí o vině obviněného, to vše za předpokladu absence důvodných pochybností. Oproti tomu noví znalci vyslovují, a soud toto pochopitelně nemůže nikterak kritizovat, pouze určité více či méně pravděpodobné premisy, ty pak však nejsou dále nijak objektivně podloženy a zejména nemohou vysvětlit současné úmrtí dvou mladých a zdravých osob.
30. Rovněž tak otázku zásahu elektrickým proudem a na něj navazující známky v podobě existence popálenin či puchýřů nelze označit za nové skutečnosti, neboť těmto okolnostem věnovali pozornost již znalci v původním řízení a ničeho na tom nemůže změnit ani doplňující literatura Knight's Forensic Pathology autorů Pekka J. Saukko, Bernard Knight. Také zde soud I. stupně správně podotkl, že ačkoliv autoři v kapitole pojednávající o úmrtí elektrickým proudem poukazují na možnou existenci kožní léze, současně připouští, že ani zásah elektrickým proudem nemusí na kůži zanechat žádné stopy a diagnóza je tak závislá na okolnostech takového úmrtí.
31. V daném směru je třeba poukázat na závěry, které v rámci svého rozhodnutí prezentoval Vrchní soud v Olomouci, coby soud odvolací ve věci sp. zn. 5 To 20/2016. Ten upozornil (blíže str. 119–120 daného rozsudku) na shodné závěry znalce z oboru elektrotechniky, specializace silnoproud prof. Ing. Karla Sokanského, CSc., jakož i shora uvedených znalců z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, že v případě druhé oběti nemusí být shledány výrazné známky zasažení elektrickým proudem. Proudové známky nemusí být přítomny, zejména tehdy, je-li zasaženo místo výrazně vodivé. Ostatně i dřívější znalci oslovení obhajobou připustili, že usmrcení elektrickým proudem, který působí na velké ploše těla nemusí zanechat zjištělné stopy. Lze tedy shrnout, že již v původním řízení se soudy zabývaly ve světle znaleckých závěrů otázkou působení elektrického proudu na lidské tělo a známkami, které tento na těle (ne)zanechá. Nyní odsouzeným předkládané poznatky tak nemohou předchozí objektivizované závěry změnit tak, aby byly splněny podmínky povolení obnovy řízení.

32. Konečně pokud se týká mezioborového znaleckého posudku, tento obsahuje spíše určitou polemiku či snahu hodnotit dřívější posudky, k čemuž není oprávněn, a vychází ze stavu, kdy zpracovatelé nezkoumali histologický materiál a ostatně ani v samotném závěru nevykládají, byť teoretickou, možnost úmrtí poškozených v důsledku zásahu elektrickým proudem. Takovýto posudek, který zejména vychází ze zkoumání obhajobou dříve oslovených znalců, tedy prof. MUDr. Šteinerja a doc. MUDr. Pilina, nebylo možno považovat za důkaz, který by obsahoval jakékoliv nové poznatky, o to více schopné změnit dosavadní uvažování soudu.
33. V neposlední řadě obhajoba v rámci podané stížnosti doložila k vyvrácení tvrzení soudu I. stupně o neexistenci nové vědecké metody prezentované doc. MUDr. Pilinem materiály z 8. Česko-slovenského sjezdu soudního lékařství, který proběhl ve dnech 15.–17. 6. 2022 v Praze, a kde shora jmenovaný znalec společně s dalšími zpracovateli (Róbert Bazala, Klára Neureutterová) prezentovali studii s názvem „Aplikace barvení kongo červení ve forenzní histopatologii“. Obhajoba se s poukazem na shora uvedené materiály domáhá, aby právě závěry doc. MUDr. Pilina byly vnímány jako postup na základě nové vědecké metody, který má vést k potřebě povolení obnovy řízení a její přezkoumání v novém projednání věci. Je pravdou, že krajský soud omezil odmítnutí tohoto poznatku s poukazem, že na dotaz obhájkyň, zda práce již byla někde publikována nebo veřejně vědecky prezentována, znalec neodpověděl a nelze proto hovořit o nové vědecké metodě (bod 18 odůvodnění rozhodnutí). Stížnostní soud má za to, že otázka publikování či veřejné prezentace není stran možnosti hovořit o určité metodě ve smyslu nového postupu tak, jak je vnímán z hlediska trestního řízení, stěžejní. Pakliže by měl vymezit základní charakteristiku vědecké metody, musí tuto označit za určitý ucelený komplex kroků, používaných při vědeckém výzkumu, jehož cílem je získání nových poznatků pomocí pozorování určitého děje a odvozování závěrů v důsledku nichž na základě konkrétních a ověřených důkazů vznikne nový vědecký poznatek. Vědecká metoda je odvozena od počáteční hypotézy zkoumaného jevu, který je následně ověřován pravidelným zkoumáním a potvrzováním této hypotézy, kterou se buď podaří prokázat či vyvrátit. Pakliže takováto hypotéza (předpoklad) dojde opakovaného, rozuměj mnohonásobného potvrzení, je možné z ní dovodit určitou obecně přijímanou vědeckou teorii. Vrchní soud však má za to, že z hlediska trestního řízení není možné přistupovat k vědecké metodě jako k jakékoliv činnosti, která podléhá určitému výzkumnému postupu, ale tato musí splňovat konkrétní požadavky, a to zejména na systematickosti a přesnosti. Nelze tedy připustit, aby za novou vědeckou metodu byl považován určitý stručný výstup, byť prezentovaný veřejně na odborném fóru, a dokonce založený na určitém předchozím výzkumu, který vedl samotný znalec spolu s dalšími odborníky. Stížnostní soud rozhodně nezpochybňuje erudici doc. MUDr. Pilina, tak, jak to učinil ostatně již krajský soud, ovšem jeho zkoumání v oblasti aplikace barvení kongo červení ve forenzní histopatologii, které provedl v rámci studie se souhlasem Etické komise Všeobecné fakultní nemocnice v Praze na souboru celkem 29 osob, nelze označit jako novou vědeckou metodu, která by byla obecně přijímána či věrohodným způsobem potvrzovala s dostatečnou přesností jím zvolené hypotézy. Jinými slovy, vrchní soud má za to, že takováto studie, která je odprezentována v rámci desíti minut na odborné lékařské konferenci a jejímž zpracovatelem je znalec, který ji následně využívá k prezentování svých závěrů v rámci trestního řízení, nemůže splnit podmínky nové vědecké metody. Pakliže by stížnostní soud takovýto postup připustil, umožnil by tím, dle svého názoru, v podstatě nekontrolovanou možnost kterékoliv osoby, aby si vynutila povolení obnovy řízení v důsledku odborného textu, jehož zpracovatelem by byl jí oslovený znalec, aniž by jeho závěry a názory byly blíže verifikovány z vícero zdrojů.
34. Stížnostní soud připomíná ve světle Stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. PL ÚS – st.50/20, že důvodem obnovy řízení jsou vady ve skutkových zjištěních, přičemž tyto vady nemohou vzniknout, jedná-li se o skutečnosti nebo důkazy nevěrohodné.

V rámci řízení o povolení obnovy proto musí soud zjistit, zda 1. jsou dány dříve neznámé nové skutečnosti nebo důkazy a 2. jsou způsobilé zpochybnit správnost dosavadního pravomocného rozhodnutí a odůvodnit jiné rozhodnutí. Imanentní součástí řízení o povolení obnovy je proto také hodnocení relevance předmětných skutečností a důkazů, a to včetně jejich hodnověrnosti. K nařízení obnovy řízení má dojít tehdy, lze-li dospět k vysokému stupni pravděpodobnosti, že na jejich základě může dojít ke změně původního rozhodnutí. Posouzení míry této pravděpodobnosti je proto vyhrazeno již řízení o povolení obnovy, nikoli až řízení obnovenému.

35. Sám Ústavní soud v rámci shora uvedeného rozhodnutí poukazuje na snadno zneužitelnou situaci, kdyby pravomocně odsouzení ve snaze zvrátit pro ně nepříznivý výsledek celého řízení mohli v rámci návrhu na povolení obnovy řízení soudům prakticky předkládat jakékoli důkazy s tvrzením, že tyto představují nové skutečnosti soudu dříve neznámé, a to i přesto, že k prokázání oněch sporných okolností případu bylo dokazování v původním řízení vedeno. Nejinak tomu bylo i v nyní projednávané věci odsouzeného Petra K., kdy v původním řízení soudy vycházely ze dvou přesvědčivých a nikterak nerozporných znaleckých závěrů z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, jež byly dány do souvislosti s dalšími provedenými důkazy a umožnily orgánům činným v trestním řízení dosáhnout zákonem požadovaného komplexního, pevného a logicky provázaného řetězce důkazů o vině odsouzeného. Lze tedy uzavřít, že ani nyní obhajobou předložené důkazy v podobě nových znaleckých posudků, které stále prezentují spíše určité varianty, navíc vykazující určité vzájemné rozpory či se opírají o dále vědecky nepodložené závěry, a to navíc v oblasti, která nebyla pro znalecké dokazování stěžejní, není možné akceptovat z hlediska splnění zákonných podmínek pro povolení obnovy řízení ve smyslu § 278 tr. ř. (§ 283 písm. d/ tr. ř.). Pro výše uvedené proto Vrchní soud v Olomouci stížnosti odsouzeného Petra K. a jeho matky Ireny R. vyhodnotil jako nedůvodné, tyto byly podle § 148 odst.1 písm. c) tr. ř. zamítnuty.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Olomouc 22. srpna 2023

JUDr. Vladimír Štefan v. r.
předseda senátu

JUDr. Michael Vrtek, Ph.D. v. r.
zpracoval